

ધોરણ : 4

પર્યાવરણ

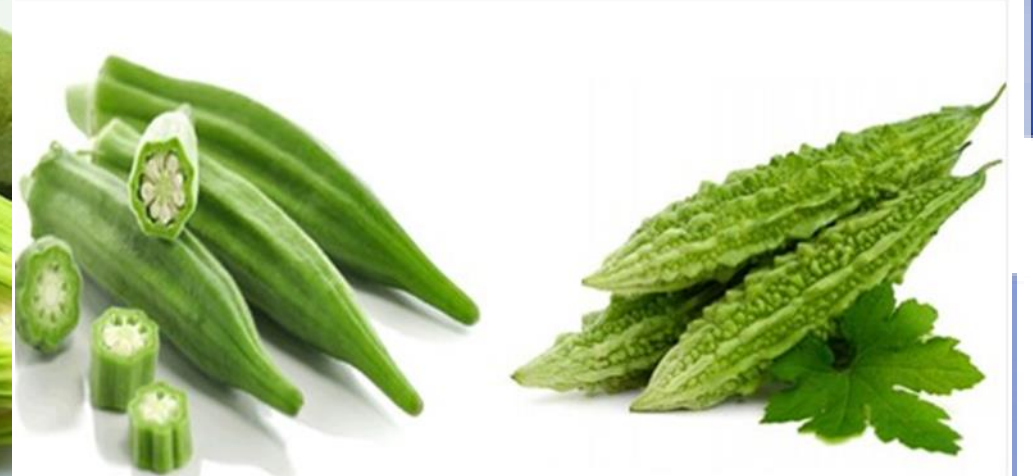

૧૫. બજાર થી ઘર સુધી

□ સૌથી મોટું ફળ અથવા શાકભાજી ?

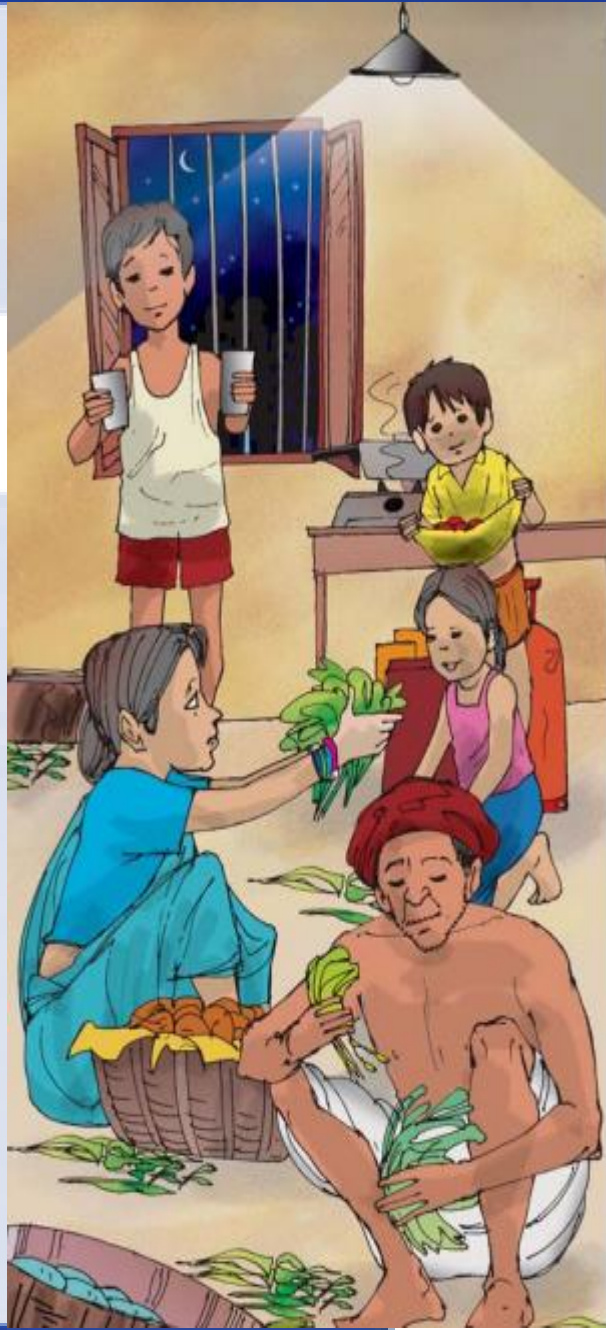
✓ કોબું (પંપકિન)

- ❑ મારું નામ વૈશાલી છે.
- ❑ મારા પિતાજી શાકભાજી વેચે છે.
- ❑ મારાં મમ્મી, ભાઈ, છોટું અને હું, પિતાજીના કામમાં મદદ કરીએ છીએ.
- ❑ તમને ખબર છે, અમારું કામ ક્યારે શરૂ થાય છે ? સવારે ત્રણ વાગ્યે. જ્યારે મોટા ભાગના લોકો ગાઢ ઊંઘમાં હોય છે ત્યારે અમારું કામ શરૂ થઈ જાય છે.
- ❑ આગળના દિવસની શાકભાજીને કોથળા માંથી બહાર કાઢી તેને વ્યવસ્થિત ગોઠવવાનું તથા બીજી બાજુ બજાર (મંડી) માંથી તાજાં શાકભાજી લાવવાની તૈયારી કરવી પડે છે.
- ❑ ઘણીવાર છોટું પણ અમને મદદ કરે છે.

- અમે બધું કામ પતાવી ચા પીવા બેઠાં, ત્યાં જ ટેમ્પોના હોર્નનો અવાજ સંભળાયો.
- પિતાજી, કાકા, ભાઈ અને અમારા મહોલ્લાના માણસો ટેમ્પો લઈને તાજાં શાકભાજી લેવા બજાર (મંડી) જવા નીકળ્યા.

- ❑ તમારા ઘરમાં કોણ વહેલું ઊઠે છે ? તે કેટલા વાગે ઊઠે છે ? તેઓને શા માટે વહેલા ઊઠવું પડે છે ?
- ✓ મારા ઘરમાં મારા મમ્મી વહેલા ઊઠે છે. તેઓ સવારે પાંચ વાગ્યે ઊઠે છે. પપ્પાને સવારે ઓફિસ જવાનું હોવાથી તેમનું ટિફિન બનાવવાનું હોય છે. આ ઉપરાંત સવારે સાફસફાઈ અને પુજા કરવાની હોય છે . એટલા માટે તેમણે વહેલા ઊઠવું પડે છે.

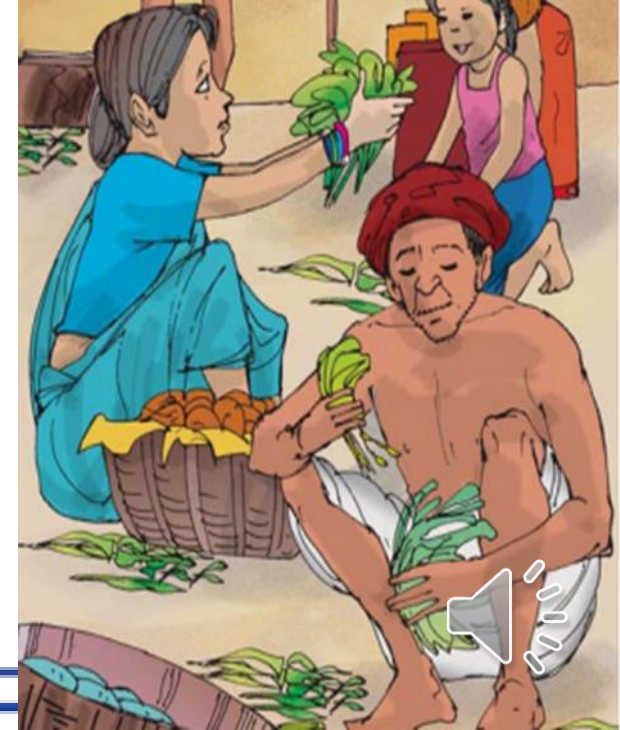
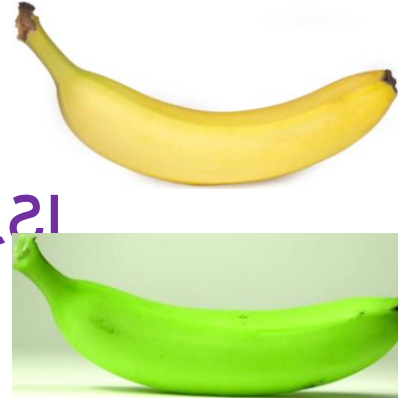

દિવસની તૈયારી

- ❑ મમ્મી, છોટું અને હું આગલા દિવસની શાકભાજી કોથળામાં ભરીએ અને તેના પર થોડું પાણી છાંટીએ છીએ.
- ❑ સવારે 6:30 વાગે પિતાજી તાજાં શાકભાજી ભરેલા બાસ્કેટ અને કોથળા લઈ પાછા ઘરે આવે છે.

- તે સમયે અમારું ઘર નાની શાકભાજીની મંડી જેવું લાગે છે.
- બધી બાજુ રીંગણાં, બટાટા, ટામેટા ભીંડા, દૂધી, મરચાં અને બીજાં શાકભાજી હોય છે.
- દરેક જણ શાકભાજી અલગ કરવામાં મદદ કરે છે.
- જે શાકભાજી પાકેલાં નથી અને વેચવાલાયક ન હોય તેને એક તરફ કરવામાં આવે છે.
- અમારે શાકભાજી ખૂબ જ ઝડપથી અલગ કરવાના હોય છે, જેથી વહેલા બજાર પહોંચી શકાય.

- 7:00 વાગ્યા સુધીમાં પિતાજી બધાં શાકભાજી લારીમાં ગોઠવી દે છે અને બજાર માટે નીકળે છે.
- તે કહે છે જો તેઓ મોડા પડશે તો તેમના રોજના ગ્રાહક બીજાં કોઈ પાસેથી ખરીદી લેશે.
- જેવા પિતાજી જાય હું જલ્દી તૈયાર થઈ જાઉં છું, કેમ કે મારે 7:30 વાગે શાળાએ પહોંચવાનું હોય છે.

બજારમાં

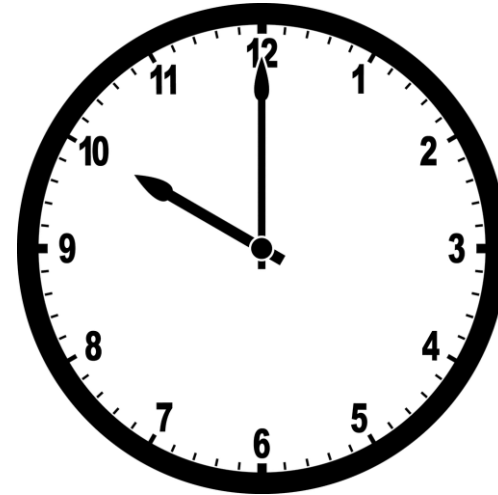
- ❑ છોટું બપોરે શાળાએ જાય છે.
- ❑ તે 10 : 00 વાગે પિતાજી અને ભાઈ માટે જમવાનું લઈ બજારમાં જાય છે.
- ❑ શાળામાં જવાનો સમય થાય ત્યાં સુધી તે લારી પર રહે છે.
- ❑ ઘણી વખત તે શાળામાંથી છૂટ્યા પછી પિતાજીને મદદ કરવા જાય છે.
- ❑ પિતાજી આગલા દિવસના શાકભાજી પહેલાં વેચવા પ્રયત્ન કરે છે.

- ❑ બાપુજી પહેલાં આગલા દિવસની શાકભાજી વેચે છે. તે કેમ આવું કરે છે? વિચારો.
- ✓ જો શાકભાજી વધારે સમય સુધી વેંચાયા વગર પડી રહે તો તે બગડી શકે છે એટલા માટે બાપુજી પહેલા આગલા દિવસના શાકભાજી વેચે છે.
- ❑ તમે સુકાચેલાં અથવા સડેલા શાકભાજી જોયા છે ? ક્યાં ?
- ✓ હા, હું એક વાર મારા દાદા સાથે બજારમાં શાકભાજી લેવા ગયો હતો ત્યાં એક કચરાના ઢગલામાં ઘણા બધા સુકાચેલા અને સડી ગયેલા શાકભાજી હતા.
- ❑ શાકભાજી સડી ગયાં છે એ તમને કેવી રીતે ખબર પડે ?
- ✓ શાકભાજી પોચા પડી જવા, તેમાંથી દુર્ગંધ આવવી, શાકભાજી માં ઇયળ કે કીડા પડી જવા શાકભાજી નો રંગ બદલાઈ જવો વગેરે બાબતો પરથી આપણે જાણી શકીએ કે શાકભાજી બગડી ગયા છે.

- ❑ આગલા દિવસની શાકભાજી જેમ વેચાઈ જાય તેમ ભાઈ તાજી શાકભાજી કોથળામાંથી કાઢી લારીમાં મૂકે છે.
- ❑ તે શાકભાજી ઉપર પાણીનો છંટકાવ કર્યો રાખે છે જેથી તે સુકાઈ ન જાય. ખાસ કરીને ઉનાળામાં.
- ❑ બાપુજી અને ભાઈ રાત્રે 10 : 00 વાગ્યાની આસપાસ ઘરે પાછા ફરે છે. ત્યાં સુધી છોટું અને હું સૂઈ જઈએ છીએ.
- ❑ બીજાં બધાં રાત્રે 11: 00 વાગ્યાની આસપાસ સુઈ જાય છે અને બીજાં દિવસે પાછાં વહેલા ઊઠી જાય છે.

સવારે ૩ વાગ્યે :- વૈશાલી અને તેનો પરિવાર ઉઠી જાય છે.

સવારે ૩ થી ૬:૩૦ વચ્ચે :- આગળના દિવસના શાકભાજી કોથળા માંથી બહાર કાઢે છે, તેવો ચ્હા નાસ્તો કરે છે,

જાય છે.

દિવસના

વૈશાલીનો ભાઈ અને પિતાજી માર્કેટમાં

વૈશાલી તેના મમ્મી અને છોટુ આગલા

શાકભાજી પર પાણીનો છંટકાવ કરે છે.

સવારે ૬:૩૦ વાગ્યે :- પિતાજી તાજાં શાકભાજી ભરેલા બાસ્કેટ અને કોથળા લઈ પાછા ઘરે આવે છે.

સવારે ૭:૦૦ વાગ્યે :- પિતાજી શાકભાજીની લારી લઈને બજારમાં જાય છે.

સવારે ૭:૩૦ વાગ્યે :- વૈશાલી શાળાએ જાય છે.

સવારે ૧૦:૦૦ વાગ્યે :- છોટુ પિતાજી અને ભાઈ માટે જમવાનું લઈને લારી પર જાય છે.

સવારે ૧૦:૦૦ વાગ્યે :- તેવો શાકભાજી તેનીને માથા ધરે આવે છે.

□ નીચે આપેલી ઘડિયાળો જુઓ. આ ઘડિયાળો જે સમય બતાવે છે એ સમયે તમે શું કરો છો અને વૈશાલી શું કરે છે ? તે લખો.

સવારે
શાકભાજી

વૈશાલી બહાર કાઢે છે.

તમે હું સૂતો
હોવ છું.

સવારે
શાળાએ જવા

વૈશાલી તૈયાર થાય છે.

તમે હું શાળાએ જવા
તૈયાર થાવ છું.

રાત્રે

વૈશાલી સૂઈ જાય છે.

તમે હું સૂઈ જાવ છું.

❑ તમે તમારા ઘર માટે શાકભાજી ક્યાથી મેળવો છો ? શાકભાજી કોણ લાવે છે ?

✓ અમારી સોસાયટીમાં વશરામભાઈ દરરોજ શાકભાજીની લારી લઈને આવે છે. ઘણી વાર મારા ઘરના વડીલો માર્કેટ માંથી પણ શાકભાજી ખરીદી કરીને લાવે છે.

❑ તમે તમારા ઘરે માતા-પિતાને ક્યાં ક્યાં કામમાં મદદ કરો છો ?

✓ મારા મમ્મીને સુકાઈ ગયેલા કપડા અગાસી પરથી લાવી આપું છું. આ કપડાં ને બરાબર સંકેલીને કબાટમાં ગોઠવવામાં પણ મદદ કરું છું. મમ્મીને જોઈતી ઘણી વસ્તુઓ દુકાનેથી લાવી આપું છું. પપ્પાને તેમનું બાઇક સાફ કરી આપું છું. તેમના બુટ પોલિશ કરી આપું છું. તથા તેમના મોબાઈલ ફોનને ચાર્જિંગ કરી આપું છું.

સીમાની માતા બજારથી થોડાં શાકભાજી અને ફળો લાવી છે. શું તમે આ ચિત્રમાં તેમને જોઈ શકો છો ? તેમાં રંગ પૂરો અને નીચે તેમનાં નામ લખો

ગાજર

બટાટા

રીંગણ

દૂધી

ભીંડા

ટામેટાં

પાલક

કેળાં

સફરજન

શોધી કાઢો :

અહી શાકભાજી અને ફળોની યાદી આપી છે. તેમાંથી ક્યાં જલદી બગડી જાય છે અને ક્યા થોડાં દિવસો સુધી સારા રહે છે ? યોગ્ય કોષ્ટકમાં નામ લખો. તમે યાદીમાં બીજાં નામ ઉમેરી શકો છો. (પાલક, બટાટા, કેળાં, ટામેટાં, નાસપાતી, ચીકુ, અનાનસ, દૂધી, ડુંગળી, કોબીજ, કાકડી, દ્રાક્ષ, આદું)

જલદી બગડી જાય તેવા
ફળો અને શાકભાજી

પાલક

કેળાં

ટામેટાં

કોબીજ

કાકડી

ગુવાર

સફરજન

રીંગણ

થોડા દિવસ સારા રહી શકે તેવા
ફળો અને શાકભાજી

બટાટા

નાસપતી

ચીકુ

અનાનસ

દૂધી

ડુંગળી

આદું

સૂરણ

મૂળા

આ ફળો અને શાકભાજીમાંથી ઘણાં અડકવાથી નરમ લાગે છે, જ્યારે થોડાં બરછટ લાગે છે.
ઉપરની યાદીમાંથી યોગ્ય કોષ્ટકમાં નામ લખો.

નરમ

પાલક	કાકડી
કેળાં	દ્રાક્ષ
ટામેટાં	રીંગણ
દૂધી	ગુવાર
કોબીજ	સફરજન

બરછટ

બટાટા	નાસપતી
ચીકુ	અનાનસ
ડુંગળી	આદું
કુલેવર	સૂરણ
ગાજર	

તમારા વિસ્તારમાં શાકભાજી વેચનાર સાથે વાત કરો. નીચેના પ્રશ્નો પૂછો અને નોટબૂકમાં લખો.

- ❑ તેમનું નામ શું છે ? તેમના કુટુંબમાં કેટલા લોકો છે ?
- ✓ તેમનું નામ વશરામભાઈ છે તેમના કુટુંબ માં છ સભ્યો છે.
- ❑ તેમનાં ઘરે કેટલા બાળકો છે ? તેમનાં નામ શું છે ?
- ✓ તેમનાં ઘરે ચાર બાળકો છે. 1) પ્રવીણ 2) રાજુ 3) ગંગા 4) ગોમતી
- ❑ શાકભાજી વેચવાના કામમાં કોણ મદદ કરે છે ?
- ✓ શાકભાજી વેચવાના કામમાં વશરામભાઈ તેમનાં પત્ની અને મોટો પુત્ર પ્રવીણ મદદ કરે છે.
- ❑ કોણ શાકભાજીની લારી પર રહે છે અથવા દુકાનમાં બેસે છે ?
- ✓ વશરામભાઈ તેમની શાકભાજીની લારી પર રહે છે.
- ❑ તેઓ ક્યાં શાકભાજી વેચે છે ? કેટલા વાગે કામ શરૂ કરે છે ?
- ✓ સવારે ૮ વાગ્યે તેવો ઘરેથી લારી લઈ નીકળી દરેક શેરી, મહોલ્લા માં ફરે છે અને બપોર પછી તેવો માર્કેટ માં ઊભા રહે છે.

□ તેઓ વેચતા હોય તેવાં ત્રણ શાકભાજી વિશે પૂછો.

વિગત	શાકભાજી ૧	શાકભાજી ૨	શાકભાજી ૩
શાકભાજીનું નામ	બટાટા	ટામેટાં	ડુંગળી
શાકભાજીની કિંમત (૧ કિલોની)	40 Rs.	50 Rs.	50 Rs.
તે ક્યાંથી લાવવામાં આવે છે ?	બજાર	બજાર	બજાર
એક વખતમાં તેઓ કેટલાં શાકભાજી ખરીદે છે ?	100 k.g.	50 k.g.	100 k.g.
આ શાકભાજી સામાન્ય રીતે કયા મહિનામાં આવે છે ?	બારેમાસ	જાન્યુઆરી ફેબ્રુઆરી	બારેમાસ
દરરોજ કેટલા કિલો વેચવામાં આવે છે ?	90 k.g.	45 k.g.	90 k.g.

બજાર

શોપિંગ મોલ
સાપ્તાહિક બજાર

THANKS

FOR WATCHING

